

Parlamentul
Republicii Moldova

DCY-04 nr. 443
22.08.2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege privind etichetarea produselor cu impact energetic (nr. 285 din 15.08.2023)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat în titlu, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și menționează următoarele considerente.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova, fiind aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583/2023, în temeiul art. 73 din Constituție și art. 47 alin. (1) al Regulamentului Parlamentului.

2. Proiectul de lege reglementează natura juridică a introducerii pe piață și punerii în funcțiune a produselor cu impact energetic, determinând în acest sens atribuțiile autorităților în vederea elaborării și implementării normelor cu referire la reducerea consumului de energie ca urmare a achiziționării produselor cu impact energetic.

Ținând cont de ultimele progrese tehnologice obținute în ultimii ani în materie de eficiență energetică, operarea modificărilor în legislație, atât la nivelul UE, cât și la nivel național, este inerentă pentru a asigura respectarea unor cerințe clare de către furnizori și comercianți.

3. În clauza de adoptare a legii este determinat că legea se atribuie la categoria de legi ordinare. Ținând cont de relevanța legii consfințită la art. 1 din proiect și procedura de adoptare a legii ordinare prevăzute de art. 87 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, considerăm pertinentă modificarea din lege ordinară în lege organică în clauza de adoptare.

4. Subliniem că proiectul asigură transpunerea Regulamentului (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2017 de stabilire a unui cadru pentru etichetarea energetică și de abrogare a Directivei 2010/30/UE.

Astfel, potrivit scopului proiectului enunțat în Nota informativă alăturată proiectului și prevederilor proiectului, constatăm că etichetarea energetică va permite consumatorului să selecteze produsele cu impact energetic după consumul de energie, în vederea achiziționării.

II. Obiecții de conținut și tehnico-legislative

1. La art.2 alin.(2) lit. a) din proiect este prevăzut că legea nu se aplică *produselor de ocazie, cu excepția produselor de ocazie importate dintr-o țară terță*. Menționăm că, noțiunea de „produs de ocazie” nu se cuprinde în proiectul supus avizării sau în cadrul normativ existent.

Cu titlu de comparație, evocăm că în Legea nr. 245/2004 privind securitatea generală a produselor a României, sensul acesteia este determinat în mod expres: „*produsele de ocazie care sunt furnizate ca antichități sau ca produse care trebuie să fie reparate ori recondiționate înainte de utilizarea lor, numai în cazul în care furnizorul informează în mod clar persoana căreia îi furnizează produsul despre necesitatea acestei reparații sau recondiționări.*”

Consecvent, atestăm că la art. 2 alin.(2) lit. a) din Legea nr. 44/2014, care urmează să fie abrogată potrivit art. 18 alin.(3) din proiect, se operează cu expresia „produse utilizate (second-hand)”.

În vederea asigurării clarității legii, recomandăm fie completat art. 3 cu noțiunea de „produs de ocazie”, fie completarea lit. a) de la alin.(2) al art. 2 conform modelului românesc.

2 La art. 3 nu se regăsește definirea următoarelor noțiuni:

„eficiență energetică”, prevăzute în proiect la art. 2, art. 3 (în cuprinsul noțiunii de sistem), art. 4 alin.(2), art. 5 alin.(2) lit. g), art. 6 alin.(2), art. 8 alin.(4), art. 10;

„standard armonizat” care este reglementată de cap. VIII;

„furnizor”. Este de notat că în tabelul de concordanță acestea se regăsesc în rubrica 5 rezervată proiectului național, în dreptul căruia este determinat gradul de compatibilitate – compatibil.

Subsidiar, constatăm că, în tabelul de concordanță se regăsește transpunerea în proiectul național a noțiunii de „producător”, care în proiectul supus avizării lipsește.

În partea ce ține de noțiunea de „bază de date” în tabelul de concordanță, este indicat calificativul de apreciere a gradului de compatibilitate - normă UE neaplicabilă, însă la art. 9 alin.(3) din proiect, aceasta se regăsește.

Urmare a celor expuse, recomandăm completarea proiectului cu noțiunile enunțate.

4. Art. 4 reglementează competența și atribuțiile Guvernului Republicii Moldova, în acest sens atestăm că:

- alin.(2) din proiect stabilește că Guvernul *aprobă programe de stimulare a utilizării produselor cu impact energetic pentru cele mai des utilizate două clase de eficiență energetică sau alte clase mai înalte prevăzute în reglementările tehnice relevante*. Este de notat că proiectul nu conține prevederi cu referire la clasele de eficiență energetică, motiv pentru care recomandăm fie reevaluarea normei, fie completarea proiectului cu o normă similară art. 8 din Legea nr. 44/2014.

- alin.(2) și alin.(3) operează cu cuvintele „*reglementările tehnice relevante*” și „*reglementările tehnice aplicabile*”. În situația în care nu există distincții între aceste două formulări, recomandăm selectarea uneia dintre acestea în scopul asigurării respectării cerinței consemnate la art. 54 alin.(1) lit. a) din Legea nr. 100/2017, cu referire la utilizarea terminologiei în mod constant și uniform. În cazul în care sensul expresiilor enunțate *supra* este diferit, acest fapt urmează să fie determinat la art. 3 din proiect.

- alin.(3) stabilește că Guvernul, *întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea punerii în aplicare a sancțiunilor*. Remarcăm că, potrivit Legii nr. 136/2017, Guvernul Republicii Moldova, ca autoritate publică care reprezintă și exercită puterea executivă în stat, are rolul de organizare și planificare strategică prin elaborarea și aprobarea documentelor de politici publice în domeniile de activitate cuprinse la art. 4 din Legea nr. 136/2017, evoluează ca subiect de inițiativă legislativă, însă nu este responsabil de asigurarea punerii în aplicare a sancțiunilor.

Pentru a concretiza și conferi plenitudine competențelor și atribuțiilor Guvernului, recomandăm reevaluarea alin. (3). Întrucât acesta, potrivit art. 5 alin.(2) lit. e) din proiect, poate aproba mecanismele de asigurare a respectării legii și a reglementărilor tehnice. În cazul în care se atestă necesitatea asigurării respectării cerințelor instituite de proiect, Guvernul poate interveni cu inițiative legislative în vederea modificării Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.

Cu titlu de observație redacțională asupra articolului 4, considerăm pertinentă redactarea acestuia și enumerarea atribuțiilor Guvernului în diviziuni ale articolului însemnate succesiv prin litere latine mici.

5. În partea ce ține de art. 5 din proiect la:

- alin.(1) după cuvântul „politicii” este necesar de a completa cu cuvântul „publice”, în scopul respectării pct. 5 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Energiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 118/2023, anexa nr. 1.

- alin.(2) lit. e), textul: „*stabilește norme privind sancțiunile și mecanismele de asigurare a respectării legii în cazul încălcării prezentei legi și a reglementărilor tehnice aplicabile și ia toate măsurile necesare pentru a asigura punerea în aplicare a acestor norme. Aceste sancțiuni trebuie să fie eficace, proporționale și cu efect de descurajare, și le prezintă Guvernului spre aprobare*” se recomandă de a fi reformulat. Aceasta derivă din faptul că, Ministerul elaborează propuneri de modificare a legislației, în condițiile prevăzute de art. 16 din Legea nr. 100/2017. În primul rând Ministerul Energiei, va elabora și aproba reglementările tehnice necesare, va determina mecanismele de asigurare a respectării legii și ulterior va elabora propuneri pe care le va înainta Guvernului, cu drept de inițiativă legislativă, în vederea modificării Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.

-alin. (2) lit. f), recomandăm substituirea cuvântului „evoluția” cu cuvântul „modificarea”, întrucât conform prevederilor consemnate la art. 62 alin.(1) din Legea nr. 100/2017, *modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text*. Prin urmare, organul central de specialitate se face responsabil de analiza modificărilor în legislația Uniunii Europene, în partea ce ține de indicarea, prin etichetarea energetică a produselor ce cad sub incidența proiectului.

6. La art. 6 este prevăzută crearea unei „instituții publice care asigură suportul în implementarea politicii statului”.

Menționăm că, potrivit art. 307 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, *instituția publică este persoana juridică de drept public care se constituie în baza unui act emis de autoritatea publică și care este finanțată, integral sau parțial, de la bugetul acesteia din urmă*.

Alin. (1) al art. 6 stabilește: „*Instituția publică care asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice și al promovării utilizării energiei din surse regenerabile (în continuare Instituția publică de suport) asigură suportul în implementarea politicii în domeniul produselor cu impact energetic*”.

Din dispoziția enunțată nu este clar, care autoritate publică va avea calitatea de fondator și care sunt competențele acestei instituții care urmează să fie creată. Atenționăm asupra faptului că nici în Nota informativă alăturată proiectului nici actul UE a cărei transpunere este asigurată de proiect, nu se face referire la necesitatea creării unei instituții publice finanțate din bugetul de stat responsabilă de informare, potrivit lit. a) și b) de la alin.(2) al art. 6, precum și de oferirea autorităților administrației publice a asistenței informaționale cu privire la achizițiile eficiente în domeniul de competență, potrivit alin.(3) al normei.

Constatăm că, la momentul actual, responsabilă de eficiența energetică și valorificarea surselor de energie regenerabilă este Agenția pentru Eficiență Energetică, atribuțiile căreia sunt reglementate la art. 13 din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

În cazul în care scopul proiectul urmărit de autor este de a crea o instituție publică, alta decât Agenția pentru Eficiența Energetică, acest fapt urmează a fi prevăzut clar, întrucât, în caz contrar, se creează o confuzie. Or, potrivit art. 13 alin.(1) lit. a) din Legea nr. 10/2016 stabilește că Agenția pentru Eficiență Energetică *elaborează, în cooperare*

cu autoritățile publice locale, programe de informare cu privire la beneficiile și aspectele practice ale dezvoltării și utilizării energiei din surse regenerabile.

Din acest considerent norma de la art. 6 urmează a fi dezvoltată în modul corespunzător care ar determina atribuțiile unei instituții publice care nu s-ar reduce doar la informare. Totodată, ținând cont de faptul că, crearea unei instituții publice presupune acoperire financiară din bugetul public național, art. 18 din proiect trebuie să conțină prevederi cu referire la crearea și alocarea mijloacelor financiare suplimentare.

Astfel, în vederea asigurării calității și clarității legii, subliniem asupra necesității elucidării aspectului dat.

În acest context, remarcăm Hotărârile nr. 26/2010 și nr.26/2016 ale Curții Constituționale a Republicii Moldova, care stabilesc că norma de drept trebuie să corespundă celor trei criterii de calitate: accesibilitate, previzibilitate și claritate, iar "la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate".

7. La art. 9 din proiect sunt prevăzute obligațiile comercianților.

Astfel, potrivit alin.(2), *în cazul în care comerciantul nu dispune de o etichetă, acesta este în drept să solicite eticheta de la furnizor.*

În Regulamentul (UE) 2017/1369 la art. 5 alin.(2) este reglementat că, *în cazul în care, în pofida art. 3 alin. (1), comerciantul nu dispune de o etichetă, solicită eticheta de la furnizor în conformitate cu art. 3 alin. (1).*

Utilizarea cuvintelor „este în drept” modifică caracterul onerativ al normei juridice, conferindu-i acesteia un caracter permisiv. În redacția actuală, solicitarea cu privire la eliberarea etichetei de la furnizor, rămâne a fi un drept al comerciantului, dar nu o obligație a acestuia. Or, potrivit art. 6 lit. d) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, *consumatorul are dreptul la informații complete, corecte și precise privind produsele, serviciile achiziționate, iar în conformitate cu art. 7 alin.(9) din Legea menționată, producătorul este obligat să indice în documentele de însoțire a produsului, serviciului, pe etichetă sau prin alte modalități, regulile de utilizare, depozitare și transport în siguranță a produsului, serviciului, iar vânzătorul, prestatorul trebuie să aducă la cunoștința consumatorului.*

În acest context, recomandăm respectarea sensului normei UE a cărei transpunere a fost asigurată de art. 9 alin.(2) din proiect.

8. La art. 11 alin. (2) din proiect este prevăzut că, *Programul național de supraveghere a pieței trebuie să includă acțiuni menite să asigure aplicarea eficientă a prezentei legi.* Menționăm că în proiect nu este indicat subiectul responsabil de elaborarea și aprobarea programului vizat, motiv pentru care, recomandăm completarea acestuia prin indicarea expresă a autorității responsabile de elaborare și aprobare, într-o asigurare clarității legii.

9. La art. 12 alin. (5) se conține noțiunea de „agent economic”. Ținând cont de faptul că proiectul operează cu noțiune de „comerciant” se recomandă substituirea sintagmei de „agent economic” cu noțiunea de „comerciant” sau „furnizor” într-o respectare prevederilor consemnate la art. 54 alin.(4) din Legea nr. 100/2017, care prevede că, *în cazul în care se impune utilizarea unor noțiuni sau termeni consacrați din tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte ori din legislația Uniunii Europene, în proiect se asigură corespunderea acestora termenilor sau, respectiv noțiunilor consacrate din legislația națională.* Subliniem că art. 12 asigură transpunerea art. 9 din Regulamentul (UE) 2017/1369 care reglementează procedura la nivel național aplicabilă produselor care prezintă riscuri.

În concluzie, relevăm că la examinarea proiectului urmează a se ține cont de recomandările propuse în prezentul aviz, iar oportunitatea examinării proiectului de lege ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

Malai **Tatiana MALAI,**
Șef adjunct Direcție generală

Ex.: Olga Barbălată,
tel. 820-183